

ת"פ 5532/12 - מדינת ישראל נגד הלל טראוב

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

ת"פ 5532-12 מדינת ישראל נ' טראוב

בפני
בעניין: כב' השופט אלון אינפלד
מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד דפי דניאלי, פמ"ד

המאשימה

נגד

הלל טראוב
ע"י ב"כ עו"ד אורי בר משה

הנאשם

גזר דין

רקע עובדתי:

1. הנאשם הודה והורשע על פי הודאתו בכתב אישום שתוקן לצורך הסדר, המייחס לו עבירות קשירת קשר לביצוע פשע, שוד מזוין, עבירות נשק, ירי באזור מגורים וחיטפת אדם. המדובר באירוע מתמשך ומרובה שלבים, בו הנאשם פעל, יחד עם אחיו המנוח.
2. על פי כתב האישום המתוקן, הנאשם ואחיו המנוח (להלן: "השודדים"), התארחו באילת ובשהייתם שם, קשרו קשר לשדוד את כספי הפדיון של מסעדה. השודדים הצטיידו בתיק גב, כובעים שחורים המכסים את הפנים והעורף (בהם חתכו חורים לעיניים), אקדח, סכין מטבח גדולה, בגדים ארוכים (שנלבשו מעל הבגדים הקצרים להסתיר קעקוע) וכפפות גומי.
3. לקראת שעת הסגירה, עת עסק צוות העובדים בהכנות לקראת הסגירה, הגיעו השודדים למסעדה. השניים נכנסו למקום, כאשר אחי הנאשם מוביל, בהיותם רעולי פנים. הנאשם אחז באקדח ואחיו אחז בסכין. השודדים נתקלו באחמ"ש ובארבעת עובדי המסעדה. המנוח צעק לעברם "פיניטו לה -קומדיה", השניים נופפו באקדח ובסכין ודרשו מהעובדים לשכב על הארץ. העובדים חשבו תחילה כי מדובר בבדיחה, אך על מנת להראות את הרצינות דרך הנאשם את האקדח אל מול העובדים.
4. באותה עת, הבחינו השודדים במלצר בשם אלירן עומד בסמוך אליהם והמנוח הורה לו באיומי סכין לשכב על הרצפה, אך אלירן סבר שמדובר בבדיחה ולא נענה. אז, היכה המנוח את אלירן בראשו באמצעות קת הסכין מאחורי האוזן, וגרם לו לחבלה ולדימום. אלירן הרים את ידיו והנאשם הורה לשותף המנוח לקחת ממנו את הטלפון, אך השותף לא עשה כן. שני השודדים עזבו את אלירן וזה ניצל את ההזדמנות להימלט לגג ולהזמין משטרה. בשלב זה חשוב להבהיר כי הוסכם בין הצדדים להניח לטובת הנאשם (עמ' 15 לפרוטוקול) כי בעת הכאתו של אלירן על ידי השותף המנוח היה זה הנאשם שמנע ממנו להמשיך ולהכות

אותו בכך שמשך את ידו.

5. השותף המנוח ריכז את העובדים בחדר הקצביה, והשודדים דרשו לדעת מי הוא האחמ"ש. האחמ"ש הציג את עצמו והבטיח כי ייתן לשודדים כל שיבקשו ובלבד שלא יפגעו באיש. תחת איום הסכין, נטל המנוח מהאחמ"ש ומלצר נוסף את מכשירי הטלפון שלהם ואז הכניס את העובדים, למעט האחמ"ש, למקרר התעשייתי, סגר עליהם את הדלת ונשאר לשמור עליהם. מידי פעם פתח את הדלת נופף את הסכין באיום, איים בפציעה או אמר להם דברים אחרים.
6. באותה עת, כיוון הנאשם את האקדח לראשו של האחמ"ש והורה לו להוביל אותו לקופת המסעדה ואל הכספת. תחת איום בנפנופי האקדח והצמדתו לראש, הוציא האחמ"ש כסף שהיה בקופה ולאחר מכן, את הכסף שהיה בכספת. הוא הכניס את הכסף לתיק ומסר את התיק לנאשם. בסה"כ הצליחו השודדים לשדוד מהקופה והכספת סכום של כ-74,131 ₪.
7. השודדים הכניסו את האחמ"ש עם יתר העובדים למקרר שבקצביה ופנו לעזוב את המסעדה. בצאתם מהמסעדה הבחינו השודדים בניידת משטרה שהוזעקה למקום, שהייתה נהוגה על ידי קצין ולידו ישבה שוטרת. הנאשם ירה באקדח ירייה באוויר, על מנת להפחיד את השוטרים. המנוח ניגש במהירות לעבר מקום מושבה של השוטרת והנאשם ניגש לעבר מושב הנהג, אל הקצין. המנוח פתח את הדלת, הצמיד את הסכין לפניה ואז לגופה של השוטרת ותחת איומים נטל את אקדחה. הוא אף כיבה את מנוע הניידת ולקח את המפתחות, כדי למנוע מרדף. הנאשם פתח את דלת הנהג, הצמיד את האקדח לראש הקצין ונטל את אקדחו. אז, אילצו השודדים את השוטרים באיומי אקדח וסכין לשכב על הכביש, בסמוך לניידת.
8. שני מאבטחים מבית מלון שמעו את הירייה ורצו לעבר המסעדה. בהגיעם למקום, הבחינו בשודדים מכוונים אקדחים על השוטרים. המנוח הורה להם "תחזרו אחורה אל תתערבו" וכך הם עשו.
9. למקום נקרתה מונית בה הסיע הנהג תיירת מאוקראינה. המנוח צעק לנאשם לעצור את המונית והנאשם רץ לאמצע הכביש לעבר המונית. תוך כדי כך, נפלה המחסנית מהאקדח שהיה בידו מתחילת האירוע. השודדים כיוונו אקדחים לעבר המונית. השותף ניסה להכות בשמשה באקדח וכך נאלץ הנהג לעצור. השודדים נכנסו למונית. הנאשם התיישב ליד הנהג, כיוון לעברו אקדח והורה לו לנסוע. המנוח התיישב מאחור ליד התיירת וכיוון לעברה אקדח.
10. נהג המונית החל בנסיעה ואחריו דלקו ניידת משטרה ושני כלי רכב משטריים סמויים. במהלך המרדף החליפו השודדים ביניהם את האקדחים, כך שהשותף החזיק את האקדח של הקצין והנאשם החזיק באקדח של השוטרת. הנאשם ניסה לדרוך את אחד האקדחים ואז זרק אותו מהחלון. בשלב מסוים, ירה אחד השוטרים לעבר גלגלי המונית, על מנת לעצרה. אז, נורתה אש מתוך המושב האחורי בו ישב המנוח לעבר רכבי המשטרה. לאחר מרחק מה נעצרה המונית והמנוח יצא מהרכב כשהאקדח בידו. השוטרים שחשו סכנה ירו והמנוח נשכב על הארץ. לאחר מכן, ירד הנאשם מהמונית עם ידיים מושטות ונשכב על הארץ. הירי פסק, השוטרים השתלטו על השודדים והשודדים נלקחו לבית החולים, שם נקבע מותו של המנוח.

ראיות הצדדים לעונש

11. מטעם המדינה לא הוגשו ראיות לעונש. אין לנאשם עבר פלילי.

12. מטעם הנאשם, הוגשו מספר מסמכים. הוגש מקטע מתוך הודעת השוטרת במשטרה ולפיו, הנאשם פנה לשוטרת בתחנת המשטרה והתנצל על מעשיו (נע/1). הוגשה תעודת הוקרה מטעם מפקד היחידה בה שירת הנאשם באזור עזה, וזאת בהקשר לערנות מיוחדת של הנאשם, אשר סייעה לסכל פיגוע במעבר ארז (נע/2). הוגש מכתב מטעם מנהל בית הספר שבו למד הנאשם. זה היה מחנכו של הנאשם, בטרם התמנה למנהל. המנהל ציין לשבח את הנאשם, הן את כישוריו הלימודיים והן את ערכיו החברתיים שבאו לידי ביטוי במעורבותו בבית הספר ועזרתו לזולת בכל הזדמנות. המנהל ציין באופן מיוחד שיעור בתחום המחשוב שהיה הנאשם מעביר לאוכלוסיית "גיל הזהב" שהתגוררה קרוב לבית הספר. עניין, שהחל במסגרת מחויבות אישית, אך התפתח מעל ומעבר לדרישות שנדרשו מהנאשם כתלמיד (נע/3).

13. מכתב נוסף הוגש מטעם שכנים של סבו וסבתו של הנאשם, אצלם הנאשם התגורר תקופה מסוימת. השכן ציין כי בעת היותו אדם מבוגר ראה אותו הנאשם סוחב סלי קניות. לא זו בלבד שהנאשם מיוזמתו סייע לו להעלות את הקניות 4 קומות, אלא הגיע עמו ל"הסדר", לפיו בכל פעם יסייע לו להעלות את הקניות. רק לאחר שהנאשם עזב את המקום הביא אותו שכן להתקנת מעלית בבניין. כן ציין השכן את ההשקעה של הנאשם, אשר לימד אותו אודות עולם המחשבים וסייע לו להתחבר אל עולם האינטרנט (נע/4). מכתב נוסף התקבל מתקופה אחרת, כאשר הנאשם התגורר בתל אביב, מטעם ארגון "כנפיים של קרמבו". נמסר כי הנאשם שמע על פעילות התנועה וביקש להתנדב. הנאשם חנך נער מוגבל למשך שנה וחצי וקיבל תשבחות על התקדמותו של אותו נער (נע/5).

14. מטעם הנאשם העידו שני עדים, רעייתו ואחיו הבכור. אחיו הבכור של הנאשם סיפר כי הוא בן 29 ומשמש כקצין קרבי בצבא קבע וזאת, לאחר לימודי תואר ראשון. העד שיתף כי הם היו ארבעה אחים, אשר נולדו למשפחה חרדית, חוזרים בתשובה. בשלב מסוים, התדרדר אבי המשפחה לשימוש בסמים קשים והאם עברה תאונת דרכים קשה. בגין אותה תאונה לא תפקדה האם במשך תקופה ארוכה של ניתוחים ושיקום, כשבע שנים. האח סיפר כי הוא עצמו נאלץ ליטול על עצמו את תפקיד אב המשפחה, עוד בחיי אביו, וכל שכן לאחר שאביו נפטר. האח שיתף כי הילדים הקטנים התקיימו למעשה בתמיכת סבא וסבתא בלבד. האח סיפר עוד שכבר בגיל צעיר עשה הנאשם רבות לטפל באמו. כן סיפר כי הוא והנאשם עברו בשלב מסוים לפנימייה, חוו יחד אלימות של בני נוער בפנימייה ואף קשיים לימודיים. לדבריו, הנאשם היה מעודד אותו ושניהם התגברו על הבעיות יחד. הם אף הצליחו לעבוד מעט, ולשלוח חלק מהכסף לאמם.

15. האח המשיך וסיפר כי בשלב מסוים האח המנוח, יונתן, פנה לדרך הפשע. הוא הרגיש שהוא ואחיו הצליחו לעלות על הדרך הנכונה, למרות הקשיים מהם סבלו בילדותם ורק אח אחד פנה לדרך שונה לגמרי. הוא סיפר כי לאח המנוח היה עבר פלילי מכביד מאוד ומעורבות עמוקה בעולם הפשע. זאת, בשונה מהנאשם שלא היה כלל מעורב בעולם זה. כך הסביר כי להערכתו הנאשם דן נגרר אחר אחיו הקטן לעשות את המעשה, נשוא כתב האישום, שכן אין מדובר בהתנהגות שאופיינית לו. האח הבכור הוסיף ודיבר על הכאב של המשפחה כולה, הן על מות האח והן על הסתבכותו הבלתי צפויה של הנאשם וביקש להחזיר את האחים הנותרים לשגרה ולהקל, עד כמה שניתן, על הנאשם ולאפשר למשפחה כולה לחזור למסגרת נורמטיבית.

16. עוד העידה **אשת הנאשם**, אשר סיפרה כי היא מכירה אותו כ-6 שנים. לדבריה, היא מלווה את הנאשם בהתמודדות עם כל הדרך הקשה מהאירועים נשוא כתב האישום ומות האח וכל ההליך המשפטי. לדבריה,

היא חיה כעת בסיוט ובשנתיים האחרונות לא היה לה רגע מאושר, למעט החתונה. רעיית הנאשם סיפרה בשבח אופיו כאדם מתחשב, אכפתי, רגיש, תומך ועוזר. היא סיפרה על הביקורת שהוטחה בה על החלטתה להתחתן עם עבריין העצור עד תום ההליכים בגין פשע רציני, אך הביעה את ביטחונה בעצמה. לדבריה, אין מדובר במעשה פזיז, היא אדם בן 29 שכבר יש לה ילדה, אך היא בחרה בנאשם מתוך כישוריו המיוחדים להעניק אהבה. לדבריה, היא משתדלת לסייע לו בהקשבה בטלפון, אך אין בידה לסייע מעבר לכך. היא מתרשמת מתוך דבריו כי אף בבית הסוהר אין הוא נוטה אחר העולם העברייני, אלא שומר על ערכיו החיוביים.

תסקיר

17. בהסכמת הצדדים ניתן תסקיר אודות הנאשם. נמסר כי הנאשם בן 28, היה עובד בדרך כלל, בתקופה שלפני מעצרו. אולם, בחודשים שלפני המעצר לא עבד והיה רשום כמובטל. אף שירות המבחן, כמו האח הבכור, מתאר ילדות תחת צל של מצוקה קשה. מדובר היה במשפחה חרדית שהייתה במקור מבוססת מבחינה כלכלית. אולם, בעת היות הנאשם כבן 5 עברה אמו תאונת דרכים קשה, בגינה הייתה מחוסרת הכרה כ-6 חודשים. עברה טיפולים קשים כ-6 שנים ועד היום תפקודה הוא חלקי. האב התקשה להתמודד, למרות תמיכה שהתקבלה מהקהילה החרדית ובשלב מסוים עברה המשפחה להתגורר ליד הסבתא. עוד נמסר כי הנאשם עבר בגיל 12 לפנימייה, סבל מקשיי הסתגלות, החל לעשן ולהשתמש באופן מזדמן בגראס ובאלכוהול. האב נפטר כשהנאשם היה בן 14.

18. עוד נמסר כי הנאשם עבר מספר מסגרות, אך סיים 12 שנות לימוד במסגרת מקצועית והתגייס לצבא. השירות שלו היה משמעותי והוא אף זכה לציון לשבח כשסיכל פיגוע. לאחר מכן התגורר בתל אביב ועבד באופן קבוע, אך לא השתלב בלימודים אקדמיים. לאחר מעצרו, בבית המעצר, הוא מבלה בעיקר בקריאת ספרים ועבר מספר אגפים, לאחר שהיה קרבן לאלימות. לא החל בטיפול, בשל מעמדו כעצור.

19. לעניין העבירה, הנאשם הסביר כי האחים כולם נפגשו לחופשה אצל האח הצעיר באילת. לאחר שהאח הבכור שב לתל אביב, פנה אליו המנוח שהיה אסיר ברישיון, שאמור היה להסגיר את עצמו לאחר שהופקע השליש. המנוח הציג לו את האקדח ומסר שהוא מתכוון לבצע שוד. הנאשם חשש שהמנוח יפגע במישהו באופן קשה ומטעם זה החליט להצטרף אליו. מטעם זה עצמו מנע מהמנוח לדקור את אחד העובדים, אותו תקף המנוח בשלב מסוים של האירוע. הנאשם הוסיף נסיבות מקלות נוספות לגבי האירוע, עובדות שלא הוסכמו על המדינה ואין מקום לפרטן. נמסר כי הנאשם הביע חרטה רבה על מעשיו, הוא הבין שגרם צער רב ופחד בקרב אנשים רבים. הוא אף ציין את הצער שגרם למשפחתו וכי אמו אינה מגיעה לבקרו, שכן היא חווה אבל על שני בנים ולא רק על אחד.

20. שירות המבחן התרשם שהנאשם מודה, אך אינו לוקח אחריות מלאה על האירוע, שכן הוא אינו מתייחס להחלטתו להיותו פעיל באירוע ולהתנהגותו שלו שהייתה תוקפנית, אלא משליך הכל על אחיו. עם זאת, שירות המבחן התרשם שהחרטה כנה, כמו גם תחושות האשם והבושה והצער על הפגיעה במשפחה. במסגרת ההמלצה המסכמת אזכר שירות המבחן את הדחפים התוקפניים הבאים לידי ביטוי בעבירה ואת הקודים השליליים על פיהם פעל הנאשם. עם זאת, אזכר שירות המבחן כי המדובר באדם צעיר המעורב בפליליים לראשונה, המתאבל על אחיו, מתחרט בכנות ומכיר בעובדה שפגע באנשים רבים. שירות המבחן

העריך שיש לנאשם יכולת התבוננות עצמית והוא יוכל להפיק תועלת מטיפול. לפיכך, ביקש שירות המבחן להטיל עונש שיאפשר שיקום עתידי ומאסר על תנאי ופיצוי כספי המותאם למצבו הכלכלי, בהיותו אסיר.

טיעוני המדינה לעונש

21. התובעת הגישה את עיקר טיעוניה בכתב והשלימה מעט בעל פה. לעניין המתחם - הציעה המדינה לראות באירוע כולו, מבחינת "אירוע" אחד בהקשר לסעיף 40ג לחוק העונשין. אמנם, מדובר בסדרת עבירות קשות ועצמאיות, אולם בסופו של דבר מדובר בפרשה אחת שנעשתה למטרה אחת והסתיימה בטרגדיה. לפיכך, לשיטת המדינה, הדרך הנכונה היא להציב מתחם ענישה מתאים לאירוע כולו.

22. לעניין המתחם עצמו - התייחסה התובעת לנסיבות המעשה. היא הדגישה את התכנון וההכנה שבאו לידי ביטוי בבחירת מסעדה, בשעה מסוימת, הצטיידות בתיק לכסף, בגדים מותאמים, נשק חם ונשק קר. התובעת פירטה את האלימות הרבה שבאה לידי ביטוי באיומים בעל פה ואיומים באמצעות הנפת כלי הנשק. האלימות אף באה לידי ביטוי בהכאת אחד המלצרים, הכנסת העובדים למקרר, הצמדת האקדח לראש האחמ"ש, תוך הולכתו למקומות שונים בעסק. התובעת הזכירה את הירי והתפתחות האלימות כלפי כל גורם שנתקלו בו, השוטרים, המאבטחים, נהג המונית והתיירת. התובעת הפנתה זרקור גם לתעוזה הרבה ודבקות במטרה שהפגינו שני השודדים, אשר המשיכו ופגעו באנשים נוספים ודרדרו את האירוע, פעם אחר פעם, עד שהגיעו לנטילת כלי נשק של שוטרים וחטיפת נוסעי המונית. לבסוף, הזכירה התובעת את התוצאות של האירוע, ריבוי הנפגעים, גניבת סכום כסף גדול ומותו של המנוח.

23. בעניין הערכים המוגנים הזכירה התובעת את הפגיעה בשלמות גופו של אדם והחירות, הפגיעה הנפשית שנגרמה לנפגעים השונים, הפגיעה בביטחון הציבור באופן כללי ואף את הפגיעה בערכי השמירה על אכיפת החוק, נוכח הפגיעה בשוטרים. **בשים לב לכל האמור, הציעה התובעת מתחם ענישה שינוע בין אחת עשרה לארבע עשרה שנות מאסר בפועל.**

24. בתוך המתחם ביקשה התובעת לקחת בחשבון לקולה את העובדה כי אין לנאשם עבר פלילי ואת הקשיים שהנאשם חווה בילדותו. עם זאת, התובעת ציינה כי לנאשם שני אחים נורמטיביים, אשר יכולים לשמש לו מודל לחיקוי תחת האח המנוח, אליו התחבר. התובעת הדגישה כי הנאשם, בפני שירות המבחן, מזער את חלקו ולא לקח אחריות מלאה על מעשיו, אם כי כן ביטא הבנה לפגיעה הרבה בקורבנותיו. התובעת הציעה לקחת בחשבון לקולה את שירותו הצבאי החיובי של הנאשם ואת החיסכון בזמן שיפוטי. התובעת הוסיפה וביקשה לקחת בחשבון את שיקולי ההרתעה האישית והרתעת הרבים, בתוך מתחם הענישה, על מנת להעביר מסר ברור, כי יש מחיר להתנהגות כזו. התובעת סבורה שיש ליתן לדבר זה משקל משמעותי ובסיכומו של דבר מבקשת שהעונש הסופי ימצא בחלק האמצעי של המתחם.

25. עוד ביקשה התובעת כי יוטל מאסר על תנאי, ארוך ומרתיע ואף פיצוי הולם לנפגעים.

טיעוני הסנגור לעונש

26. הסנגור פתח באזכור חרטת הנאשם על המעשה. הסנגור ציין כי הנאשם בוודאי היה רוצה להחזיר את הגלגל לאחור ולהחליט החלטות אחרות. הסנגור סיפר על קשייו של הנאשם בבית הסוהר, וזאת בהרחבה ומעבר

לאמור בתסקיר. לדבריו, הנאשם משתדל להתנתק מהווי עברייני של אסירים ולשקוע בקריאת ספרים. הנאשם סבל מאלימות ביותר ממתקן אחד ונאלץ לעבור פעם אחר פעם. זאת, בשל אי התאמתו החברתית לחברת האסירים. הסנגור הזכיר שהנאשם התחתן במהלך מעצרו בחתונה מצומצמת, כפי שמאפשר שב"ס ובשים לב לכל הנסיבות האלה, הפיק את כל הלקחים הנדרשים מהאירוע כולו ובעיקר ממות אחיו.

27. בעניין הנסיבות המדויקות של האירוע ביקש הסנגור לטעון לגרסה או פרשנות מקלה של המעשים. הצעה זו נתקלה בהתנגדות המדינה, למעט בנקודה אחת. הובהר לסנגור בהחלטה לגבי הפרק הראשון של נסיבות מסוג זה כי צריך היה להבהיר את הדברים בשלב הכרעת הדין והנאשם רשאי לחזור בו מכפירתו, אם הדברים חשובים. אולם, לא ניתן לטעון טענות שאינן מוסכמות על המדינה ואשר לא נבחנו בראיות. אף אין מקום לבוא ולהוכיח את הדברים בראיות כתב בשלב הטיעונים לעונש תוך עקיפת אפשרות המדינה לחקור נגדית (עמ' 26 לפרוטוקול). נוכח ההחלטה, הסנגור בחר להיצמד לעובדות כפי שהן מופיעות בכתב האישום המתוקן, ולא ביקש לבטל ההרשעה ולחזור לשלב הקודם.

28. במסגרת כתב האישום המתוקן, ביקש הסנגור להדגיש את חלקו היחסי של הנאשם לעומת אחיו המנוח. הסנגור אזכר עובדה שאינה במחלוקת והיא שלמנוח היה עבר פלילי מכביד, בין השאר על מעשי שוד, בעוד שלנאשם לא היה עבר פלילי כלל. הסנגור שם דגש על פעילותו של המנוח, אשר הביא את הסכין והנשק, נכנס ראשון למסעדה, איים ראשון, תקף את המלצר, הכניס את העובדים למקרר, נטל מהם את הטלפונים הניידים, ניגש ראשון לניידת המשטרה, נטל את המפתחות והוא אף היה היחיד שירה מתוך המוניות.

29. הסנגור הביא סדרת פסקי דין המתייחסים למעשי שוד, לרבות מעשי שוד חמורים למדי, בהם נעשה שימוש בנשק חם ואלימות. עמדת הסנגור היא כי פסקי דין אלה מלמדים על קיומו של מתחם ענישה רחב המאפשר להסתפק בתקופת מעצרו של הנאשם ולהטיל עליו פיצוי כספי, מאסר מותנה ולשים את הדגש על השיקום.

30. הסנגור מנה את הנסיבות לקולה, שכוללות העדר עבר פלילי, נסיבות חיים קשות, הודיה בשלב ראשוני, חיסכון בזמן שיפוטי (57 עדים ו-15 מועדי הוכחות), לקיחת אחריות, חרטה והתאמה לטיפול. הסנגור הסכים שיש לראות את האירוע כולו כאירוע אחד, שרשרת פעולות עוקבות ומחשבה אחת ותכנון אחד.

31. לחלופין, טען הסנגור, כי אם השחרור המידי חורג ממתחם הענישה, הרי שיש להורות על כך בכל זאת, במסגרת סעיף 40 לחוק העונשין, היינו לשם שיקום. הסנגור סבור שהנאשם, למעשה, כבר שיקם את עצמו, אך מכל מקום אין ספק שמתקיים בו התנאי שיש סיכוי של ממש להשתקם. מכאן סבור הסנגור שיש מקום להורות על סיום המאסר ותכנית שיקומית.

32. מעבר לכל האמור, הדגיש הסנגור שיקולים במסגרת 40א לחוק, אשר צריכים להביא לענישה בצד התחתון של המתחם. בין השאר ציין הסנגור את הפגיעה בנאשם בשל מאסרו, בשל כך שזה עתה התחתן, את הפגיעה במשפחה כולה, אשר כבר איבדה בן אחד וצריכה להשתקם, הנזק שנגרם לנאשם בקטיעת מסלול חייו תעסוקתית ומשפחתית, הנסיבות שהובילו לביצוע העבירה כעולה מהתסקיר, נטילת האחריות, המאמצים לתיקון הנזק שבאו לידי ביטוי בהחזרת הכסף והכוונה לפצות, וכן התנהגותו החיובית של הנאשם בעבר, כעולה מהראיות לעונש. כן הזכיר הסנגור את חלוף הזמן מעת ביצוע העבירה, כאשר הנאשם לא קיבל דו"ח משמעתי אחד ומתנהג כראוי בבית הסוהר. בזמן זה הוא סבל רבות וכך גם אמו והמשפחה.

33. הסנגור ציין גם שיש מקום לבחון את התנהגות הרשויות בפרשה, כשיקול לקולה. עם זאת, אישר שאף שהעביר חומר למח"ש, אין באפשרותו כעת להוכיח התנהגות לא ניאווה של המשטרה בגרימת מות המנוח.

34. סיכומו של דבר ביקש הסנגור להשאיר אור בקצה המנהרה, לתת לנאשם סיבה לאופטימיות, בזמן תהליך השיקום ולתת לו תמריץ להמשיך להתנהג בערכיות כפי שהוא מתנהג בדרך כלל, מלבד אותה מעידה אחת.

35. **הנאשם בדבריו** ציין שאין לו הרבה מה להוסיף על דברי העדים והסנגור. עם זאת, ביקש להדגיש כי למרות שהיות מותו של אחיו נסיבה לחומרה, מבחינת מעשה העבירה, יש לעובדה זו משקל רב לקולה, שכן המשפחה כולה מתאבלת והוא עצמו מתאבל על חלקו בעניין זה. הנאשם סיפר כי הוא חשב על המקרה פעמים רבות והוא מתחרט על כל דבר. לדבריו, הצטער כבר מהרגע הראשון וביקש סליחה כבר בשעות הראשונות למעצרו. הוא ביקש סליחה מהשוטרת, הוא ביקש סליחה מהמלצר כשראה אותו. לדבריו, אף הנחה את סנגורו "לעשות סגירת מעגל" מול הנפגעים. הנאשם אמר שאינו מבין איך הגיע למצב בו עשה מעשה כל כך טיפשי, אשר גורם לו לסבל רב כל כך. הנאשם הדגיש כי סבלו העיקרי הוא בלילות - לנסות להירדם כשתמונת אחיו המדמם למוות לנגד עיניו. הנאשם טען כי הוא לא היה עבריין ואינו עבריין, אלא אדם שעשה טעות וביקש מבית המשפט לנהוג במידת הרחמים, למענו, למען אחיו שנותרו ובעיקר למען אשתו האהובה.

המתחם

ריבוי עבירות - "אירוע" אחד

36. השאלה הראשונה שיש לשאול היא אם יש מקום לקבוע מספר מתחמים בגין השלבים השונים של האירוע, או שנכון לקבוע מתחם אחד. בהקשר זה הסכימו ב"כ שני הצדדים שיש לקבוע מתחם אחד, שכן יש לראות בכל המסופר בכתב האישום כולו "אירוע" אחד, במובן של סעיף 40 לחוק העונשין. זאת, משום שמדובר למעשה ברצף מעשים מתגלגלים, מתחילה ועד סוף. תחילה ההכנה לשוד, אז מעשה השוד, שהוא מרובה פרטים אך מהווה מעשה שוד אחד. אף בצאת השודדים מהמסעדה נתקלו בגורמים שונים, אשר עמם נאלצו להתמודד כדי להימלט מזירת השוד, תוך בחירה בביצוע מעשים חמורים יותר ויותר, והכול עקב השוד המקורי. כתב האישום נקרא בנשימה אחת, וההפרדה למספר מתחמים תהיה מלאכותית בנסיבות העניין.

37. יחד עם זאת, למרות שמדובר ב"אירוע" אחד המחייב מתחם אחד, עדיין יש בו מספר שלבים ואירועים מוגדרים למדי. בשלבים השונים מתבצעות עבירות שונות, כלפי קורבנות שונים, ולעיתים גם נפגעים ערכים מוגנים אחרים. לפיכך, בקביעת המתחם, יש ערך מצטבר לריבוי הערכים שנפגעו, ריבוי האנשים שהותקפו וריבוי העבירות שנעברו. אין מדובר "רק" בשוד בנסיבות מחמירות, אלא אירוע מורכב, בקנה מידה אחר לגמרי.

הערכים המוגנים שנפגעו

38. הנאשם לא הואשם ולא הורשע בעבירת ההריגה, בגין מות אחיו, השותף לשוד. אולם יש לזכור כי ערך מוגן מרכזי הקשור לעבירות בנשק, אלימות, שוד וחטיפה הוא **ערך חיי האדם**. הענישה היא בדרך כלל בגין

גרימת סיכון לחיי אדם. במקרה זה הסיכון התממש. אחיו של הנאשם, שותפו לשוד, נהרג במהלך האירוע. בהעדר אישום בעבירת ההריגה, אין לראות את הנאשם כמי שהרג את אחיו ישירות. אולם, **שני השודדים יחד סיכנו חיי אדם**. הסיכון הישיר ביותר הוא כלפי מי שאיום בנשק, מי שאיום בסכין, מי שהותקף ישירות על ידי השודדים ומי שנחטף על ידם. אולם, היה סיכון עקיף רחב יותר. שכן, כאשר יש איום מוחשי וקרוב בנשק, אף ללא אלימות, יש לצפות לתגובות מסוכנות ומסכנות, כגון ניסיונות בריחה תוך סיכון עצמי (כקפיצה ממקום גבוה) או תגובות הגנה המסכנות את הסביבה כולה, כגון ירי להגנה עצמית, או ירי של גורם הבא להציל. מעבר לסיכון לכל הנמצא בסביבה, השודדים מסכנים גם את עצמם, וממילא, כל שודד מסכן גם את חיי רעהו, בעצם הסכמתו והשתתפותו בעבירת אלימות חמורה.

39. כאן, היה סיכון מוחשי לחיי אדם, אשר הוחרף עוד לאחר שלב השוד, כאשר השודדים נטלו את האקדחים של השוטרים, וממילא שידרו כי מדובר באנשים מסוכנים מאוד, שאין מנוס מלירות לעבר מכוניתם ברחובה של עיר. חטיפת המונית, עם נהג ותיירת, מעבר לגרימת סיכון תעבורתי בנסיעה עם נהג מונית אחוז אימה שעלול להגיב באופן לא צפוי, הביאה בפועל לירי תוך כדי הנסיעה. בסופו של דבר, כאשר השודד המנוח יצא מן המונית, הוא בלבד נורה ונהרג, וזאת יאמר לשבח השוטרים שפעלו באותה עת. עם זאת, ירי זה סיכן את כל הסביבה. נמצא כי **הסיכון לחיי אדם היה רחב היקף ומוחשי ביותר**. בסופו של יום **הסיכון לחיי אדם התממש**. מוות כתוצאה מעבירת אלימות חמורה, מהווה נסיבה מחמירה, מאין כמוה. העובדה שמדובר באחד השודדים שנהרג מירי השוטרים, ולא קורבן עבירה או עובר אורח, אינה מקטינה אלא במעט את משקלה של נסיבה מחמירה זו. ודוק, **אכן מדובר באחיו של הנאשם, והעובדה שהנאשם איבד את אחיו תילקח בחשבון גם כנסיבה לקולה, אך זאת בתוך מתחם הענישה. כאשר בוחנים את נסיבות העבירה, לשרטוט מתחם נורמטיבי ראוי, מות האח מהווה נסיבה מחמירה**.

40. מעבר לסיכון לחיי אדם, נפגעו ערכי **כבוד האדם וחירותו**. ערכים כלליים אלה מתחלקים במקרה דנן לכמה סוגי פגיעה ולכמה ביטויים של ערכי הכבוד והחירות. **ערך החירות** נפגע בבירור, בעצם האיום על עובדי המסעדה, בציווי ללכת מכאן לשם, ומניעה מהעובדים לצאת מן המקום. פגיעה זו הוחרפה עוד יותר בהכנסת העובדים למקרר התעשייתי, תחת איומים. האיום על אחראי המשמרת, תוך חיובו לשתף פעולה להגיע לקופה ולכספת, משקפת מימד נוסף של פגיעה בחירות. סוג נוסף של פגיעה בחירות היה בעת שהשודדים גזלו את אקדחי שוטרים תחת איומים והשכבתם על הארץ. אין צורך לציין בהקשר זה את מעשה החטיפה האלים, אשר פגע בחירותם של נהג המונית והתיירת, פגיעה ישירה ומובהקת.

41. אף **כבוד האדם** נרמס על ידי השודדים, פעם אחר פעם. תחילה, בהכאת העובד אלירן. אמנם הוסכם כי הנאשם דנן מנע את המשך הכאתו על ידי שותפו, אך עדיין יש לו אחריות על המעשה שנעשה. עצם כפיית מעשה השוד על העובדים, והפגיעה בחירות כמתואר לעיל, מהווה פגיעה חמורה בכבוד האדם. הכנסת אדם למצב של אימה ופחד על חייו, וגרימת תגובות של בהלה וחשש, משפילה את כבודו. הפגיעה בכבוד התבטאה בחריפות יתרה ביחס לשוטרים, אשר הותקפו, הושפלו ונשקם נלקח.

42. ערך **שלמות הגוף** נפגע אף הוא. כזכור, אחד העובדים הוכה נמרצות ונפצע באירוע. מעבר לכך הנאשמים העמידו את כל הנוכחים בסיכון של ממש לפגיעה גופנית, כפי שהוסבר לעיל בהקשר של הסיכון לחיי אדם. נראה כי בהקשר לסיכון שלמות הגוף מעשה החטיפה של המונית היה האירוע המובהק ביותר, שיכול היה להביא לפגיעת הנחטפים או עוברי אורח, בין בסיכוני הירי ובין בסיכונים תעבורתיים.

43. התובעת התייחסה בצדק לפגיעה **הנפשית- רגשית** בקרבנות השונים. לא הובאו נתונים אודות היקף הפגיעה. אולם, כידוע, מידת הפגיעה בתופעות פוסט טראומטיות משתנות מאדם לאדם. דווקא ריבוי הנפגעים במקרה זה, מאפשר קביעה בביטחון רב למדי כי לפחות לחלקם נשארו צלקות רגשיות משמעותיות מחוויה טראומטית, של שוד המסעדה, שהייה במקרר, איומי אקדח (צמוד או רחוק), איומי סכין, פגיעה פיזית או צפייה בפגיעה פיזית של חבר, גזלת הנשקים, ירי, חטיפת מונית באיומי אקדח או נסיעה תוך כדי יריות.

44. אגב השוד, אף הייתה **פגיעה ברכוש**. פגיעה זו לכאורה מתגמדת מול הערכים הקודמים, חיי אדם, כבודו, חירותו ושלמות גופו ונפשו. אולם, אף ערך זה נפגע באופן משמעותי. בראש ובראשונה במעשה השוד, ממנו יצאו השודדים (בשלב ראשון) בשלל רב. עצם התוכנית להשיג רכוש של אחרים היא פגיעה בערך שמירת הרכוש. אולם, מעבר לכך, גם לנטילת האקדחים וחטיפת הרכב יש היבטים של פגיעה ברכוש.

45. התובעת התייחסה ל**ביטחון הציבור**. ערך זה נבלע במידה רבה בערכים הקודמים, אך לא לגמרי. צודקת התובעת שיש כאן בכל זאת ערך לעצמו שנפגע. זכות הציבור לקיים פרהסיה בטוחה ושלווה. כך במקום העבודה, ברחובה של עיר וכן במונית ציבורית. הפגיעה בשלום הציבור, אינה רק בפגיעה באנשים הקונקרטיים, אלא הפגיעה העקיפה, בגרימת חשש לציבור לצאת לרחוב ללא הגנה וללא מורא.

46. ערכים נוספים שנפגעו קשורים ל**כבוד החוק ושמירה עליו**. דבר זה נכון בעיקר בהקשר לאיום על המאבטחים, הפגיעה החמורה בשוטרים על ידי נטילת הנשק וקיום המרדף מפני שוטרים. מעבר לערך עצמו, הבטחת ערך זה הוא תנאי לקיום החברה ולהגנה על יתר הערכים המוגנים.

נסיבות ביצוע העבירה

47. אין מקום לחזור על פרטי המעשה, אשר הובאו לעיל, אשר חומרם מדברת בעדם.

48. אכן, יש במקרה זה **תכנון והכנה** מוחשיים, החל מהכנת האקדח, הסכין, השק והביגוד המדוקדק וכלה בתזמון ומיקום השוד. הופעלה **אלימות רבה** במהלך האירוע. חלק מהאלימות "רגילה" למעשה "שוד מזוין", כגון צעקות ואיומים, נפנוף סכין והצמדת אקדח, ואפילו המכות שקיבל אותו עובד אינן חריגות מאוד. אולם, חלק מהאלימות הייתה חריגה, וניכרת גם **הסלמה** במעשי האלימות במהלך האירוע. התקפת השודדים את השוטרים, היא בהחלט חריגה, כמו גם השכבתם על הכביש, אך הנאשם גם **ירה באויר** עם ההיתקלות בשוטרים, דבר אשר היה לו מן הסתם אפקט מפחיד. עצירת המונית תוך ריצה לכביש ואיומי אקדח ואז הגעת מעשה **החטיפה**, מלמדים על העדר גבולות של השודדים, לפחות באותה עת של מצוקה עקב העבירה המקורית.

49. מעבר לעוצמת האלימות, יש גם צד של **ריבוי הקרבנות**. נפגעו מספר עובדים במסעדה, הושפלו השוטרים, הופחדו המאבטחים ונחטפו בעל המונית והתיירת. ענישה הולמת חייבת לקחת בחשבון לא רק את עוצמת הפגיעה אלא גם את העוצמה המצטברת של הפגיעה במספר אנשים.

50. משקל מיוחד יש ל**תעוזה הרבה** של השודדים במקרה זה. הן בעצם ביצוע השוד, הימשכות השוד לאורך זמן משמעותי, ואז פעולה מול שוטרים, מול מאבטחים, עצירת מונית וחטיפתו ואף מרדף מסוכן.

51. הסנגור ביקש לטעון כי **חלקו היחסי של הנאשם לעומת אחיו המנוח**, היה קטן. אציין מיד, כי אפילו הייתה טענה זו נכונה במידה שטוען לה הסנגור, עדיין חלקו של הנאשם גדול ומשמעותי מאוד, חטאו חמור ועונשו חייב להיות הולם למעשה חמור. אולם מעבר לכך, הסנגור מגזים בהקטנת חלקו של הנאשם לעומת אחיו. אכן, ניתן להניח לטובת הנאשם כי אחיו היה יוזם העבירה, שהרי הוא היה שודד מנוסה והנאשם ללא עבר פלילי, אך הנאשם הצטרף לעניין מרצונו החופשי, תוך שיתוף עצמו עם ערכי אחיו העבריין (ראו בתסקיר).

52. הסנגור מצביע על כך שהאח המנוח, היה בעל האקדח, נכנס ראשון למסעדה, צעק ראשון, תקף את העובד אלירן, הכניס עובדים למקרר, לקח מהם הטלפונים הניידים, ניגש ראשון לניידת, נטל מפתחות הניידת והיה היחיד שירה מהמונית, ובכך לשיטת הסנגור הוביל כל המעשה. על כל אלה יש להוסיף כי הנאשם דן הפסיק את ההכאה של העובד אלירן, ואף בכך פעל שלא כמו אחיו ובניגוד לו. אכן כך. אך יש לזכור כי **חלקו של הנאשם היה משמעותי מאוד גם כן**. הנאשם נשא את האקדח בשלבים הראשונים של האירוע בעוד אחיו נשא את הסכין, הנאשם דרך האקדח כשהעובדים חשבו שמדובר בבדיחה, הנאשם היה זה שביצע את השוד בפועל בכך שהצמיד האקדח לראשו של אחראי המשמרת ואסף הכסף מהקופה והכספת, הנאשם היה זה שירה באוויר בהיתקלות עם השוטרים עוד לפני שאחיו ניגש אל רכבם, הנאשם גם עצר את המונית באקדח שלוף. עוד יש לומר כי הנאשם היה זה שהתיישב ליד הנהג בעת החטיפה ואחיו ישב מאחור, מיקום המלמד, בדרך כלל, על בכירות ושליטה.

53. לפיכך, **חלקו של הנאשם בפרשה זו גדול מאוד. אין הוא נגרר אלא שותף פעיל ביותר**. ייתכן שאחיו עשה מעט יותר, ואולי הפגין מעט יותר אכזריות ומיומנות. אך מלבד העצירה של האלימות המיותרת כלפי אלירן (שלא יכלה בכל מקרה להועיל לשוד), הפער בין השניים אינו גדול מאוד, ויש לראות הנאשם בהחלט, כ"מבצע בצוותא" עם אחיו המנוח. ודוק, לא רק "מבצע בצוותא" במישור המשפטי, היינו מי אשר עשה די כדי לצאת מכלל "מסייע", אלא **מדובר ב"מבצע בצוותא" במישור המהותי, המצדיק השתת ענישה הולמת על הנאשם בגין הפרשה כולה, כשותף של ממש ולא כנגרר**.

מדיניות ענישה נהוגה

54. יאמר מראש, כי מקרה זה הוא מקרה חריג, וקשה למצוא לו תקדימים שהם דומים באמת. שני הצדדים הציגו פסיקה אשר אינה כוללת אוסף מיוחד כזה של אירועים חמורים, שנעשו ברצף שכזה ותעוזה שכזו. אכן, יש עבירות חמורות יותר, ויש מקרים ואירועים חמורים עוד יותר. המיוחד במקרה זה שהוא אירוע אחד, מרובה פריטים, אשר עוקבים זה אחר זה במהירות מסחררת, וכל אחד חמור ומסוכן מרעהו.

55. יאמר מיד שלא מצאתי ממש בטיעוני הסנגור הארוכים בעניין זה. הסנגור הציג לכאורה מקרים שאמורים להיות דומים, בהם ניתנה ענישה נמוכה יחסית, ברוב המקרים עד שלוש שנות מאסר בפועל, חלקם אפילו עבודות שירות. אולם, עיון בפרטי העובדות שבאותם תקדימים כפי שמסר הסנגור עצמו, וכל שכן כשנדרשים לעיון מהיר בפסקי הדין, מתגלה מיד כי מדובר במקרים קלים בהרבה, המלמדים דווקא להיפך, כי המקרה החמור דן צריך להביא לענישה בסדר גודל אחר.

56. כך לדוגמא, ע"פ 2849/13, מדובר בשוד באמצעות סכין, ללא אקדח, קרבן אחד ללא אירוע של חטיפה, וללא פגיעה בשוטרים. ת"פ 7062-12-12 דובר בשוד בנסיבות מחמירות עם הכנה, אך שוב עם קרבן אחד,

ללא חטיפה, וללא אירועים ממשיכים. כך הביא הסנגור סדרת מקרים בהם נקבע מתחם בין 3-6 שנים, בשוד באמצעות סכין יפנית, או באמצעות חניקה והתנפלות על אדם אחד. כך מביא הסנגור עוד מקרים שבהם היה שימוש בסכין בלבד, או אקדח צעצוע ועוד מקרי שוד שונים בהם נגזרו מחצי שנה ועד שלוש שנות מאסר, לפי חומרת המעשה והנסיבות. במקרה אחד בו שודדים נטלו אקדח וירו בקרקע ואף פצעו אדם תוך כדי שוד, קיבלו השודדים שלוש שנים וחצי וארבע וחצי שנות מאסר.

57. אירועים אלה כולם הם בקנה מידה אחר לגמרי מהמקרה שלנו. פסיקה זו הייתה רלוונטית מאוד לו האירוע דן היה מסתיים בכך שהאחים יצאו עם השלל מהמסעדה וברחו, ללא אירועים נוספים. אז נכון היה לבדוק אם מקרה זה דומה יותר למקרים בהם נקבע מתחם של שנתיים עד ארבע שנות מאסר בפועל, או למקרים בהם נקבעו שלוש שנים עד שש. לא כך היה, ואין הנדון דומה לראיה.

58. למרות שהמעשה שלנו הוגדר כ"אירוע" אחד, הרי הוא מרובה שלבים. לאירוע שלשה שלבים עיקריים, ובכל אחד מהשלבים מקיימים השודדים עבירות נפרדות. כל שלב לעצמו מחייב מאסר בפועל לתקופה שאינה מבוטלת. כך לדוגמה, השלב השני, של העימות עם השוטרים, חמור במידה המצדיקה מאסר ממושך, לעצמו. טול מקרה בו כל האירוע הוא ששניים מתקרבים אל נידת עם שוטרים שרוצים לעצור אותם, אחד יורה באוויר, השניים רצים אל הניידת, אז באיומי סכין ואקדח גוזלים את האקדחים של השוטרים, נוטלים את מפתחות הרכב ונמלטים. האם עונשם לא יהיה חמור? הרי על נשיאת אקדח אחד ללא רישיון, העונש המקובל הוא מאסר בפועל. על רכישת אקדח העונש יהיה מאסר בפועל משמעותי. במקרה שלנו השודדים "רכשו" שני אקדחים, תוך מניעת מעצרים, איום על שוטרים ולמעשה שוד באיומים. במישור של "עבירות נשק", לבדן, קשה לדמיין נסיבות חמורות יותר של קבלת כלי נשק, מאשר גזלתם באיומים משוטרים.

59. עתה יש להסתכל באירועים הנוגעים לשלב השלישי, חטיפת המונית. אמנם, אין מדובר בעבירה של "סיכון חיי אדם בנתיב תחבורה" באשר הנאשמים לא נהגו, ולא מדובר היה בסיכון תעבורתי חמור במיוחד. אך מעבר לפגיעה החמורה בחרות הנהג והנוסעת, המנוח ביצע ירי תוך כדי בריחה משוטרים היורים לעבר גלגלי הרכב. הנאשם דן הוא שותף מלא לסיכון הנוסעים בשלב הזה. הרי השוטרים, אשר מטבע הדברים דואגים לשלומם של החטופים הנמצאים בידי השודדים, שהתנהגותם נראתה כמטורפת, ירו על הגלגלים. הנאשם דן, שישב ליד הנהג, לא הורה לנהג לעצור, למרות הסכנה החמורה שנוצרה לכל נוסעי הרכב. הנסיעה נמשכה עוד מרחק מה, בעוד המנוח "משיב אש" ומגביר עוד יותר את הסכנה לחיי אדם. אם כן, למרות שהייתה זו חטיפה קצרה בזמן, מדובר בחטיפה אינטנסיבית, מבהילה מאוד ומסוכנת ביותר. חטיפה, אשר לו גם עמדה לעצמה, הייתה מחייבת מתחם ענישה הדומה למה שהסנגור מציע לאירוע כולו.

60. עתה, הצטברות של כל ההתנהגות של השודדים, בשילוב כל הנסיבות המחמירות שנמנו, חמורה יותר מאשר סך המעשים. בשים לב לתוצאות המעשים, מותו של אחד השודדים, הרי שמדובר בתמונה כוללת חמורה מאוד. נמצא שהפסיקה שאזכר או הגיש הסנגור, המלמדת על הענישה המצויה לעבירות "שוד", לבדן, חמורות יותר או חמורות פחות, פשוט לא רלוונטיות לאירוע דן החמור פי כמה, ממעשה שוד לעצמו, ואפילו ממעשה שוד באמצעות נשק חם.

61. סיכומי של דבר, סבורני כי המדינה קלעה טוב יותר לקנה המידה של המתחם הראוי בנסיבות המקרה. אולם, לעניין רוחב המתחם, איני יכול לקבל את עמדת המדינה אשר הציעה מתחם בו הרף העליון גדול בשליש או רביע בלבד מהרף התחתון. שכן רוחב כזה אינו מאפשר ליתן ביטוי מספיק להודיה, לעבר פלילי

(או העדרו) ונסיבות משמעותיות נוספות לעניין העונש. מאידך גיסא, כמובן שמתחם רחב מדי לא ישיג הרציונל העומד בבסיס קביעת מתחם, ולפיכך אין להפריז ברוחבו של המתחם.

62. נוכח כל האמור - מתחם העונש הראוי למקרה זה יוערך בין 9 לבין 15 שנות מאסר.

שיקולים בתוך המתחם - נסיבות אישיות והרתעת הרבים

63. השיקול הראשון במעלה בהקשר לנסיבות האישיות של הנאשם, הוא מותו של אחיו. המדובר באירוע אשר בהקשר לקביעת מתחם הענישה במישור הנורמטיבי, שימש כנסיבה לחומרה. אולם עתה, בשלב זה, בתוך מתחם הענישה, כאשר המבט מרוכז יותר בעושה מאשר במעשה, הרי מות האח בנסיבות כה טרגיות מהווה נסיבה לקולה. מוות זה גורם לנאשם, מטבע הדברים, צער רב ורגשות אשמה שקשה לשערן. בהקשר זה מקובלים עלי דבריו של הנאשם שייתכן שעונשו העיקרי, עם כל הכבוד למאסר, הוא עצם האובדן האישי הקשה, הבא לידי ביטוי בצורך להירדם כל לילה, כאשר תמונת אחיו המדמם למוות לנגד עיניו. זאת, כאשר הנאשם יודע שחלק מהאחריות למוות זה נופל על כתפיו שלו.

64. מעבר לשיקול כבד-משקל זה, יש משקל גם לשיקולים ה"רגילים". ראשית, אכן היה חסכון של ממש בזמן בעת ההודיה בכתב האישום המתוקן. נחסך זמנם של עשרות עדים, זמנה של התביעה וזמנו של בית המשפט, כאשר 15 מועדי הוכחות הופנו לתיקים אחרים.

65. הנאשם עצמו בדרך כלל היה אדם נורמטיבי העובד למחייתו. אין לנאשם כל עבר פלילי. הראיות לעונש והתסקיר מלמדים על אדם אשר, למרות צמיחה בתנאים מאתגרים ביותר, למרות דוגמא אישית לא חיובית בתוך הבית, ולמרות אפשרויות קרובות לפנות לדרכים לא טובות, הלך רוב חייו בדרך ראויה, ועשה הישר והטוב. הנאשם לא רק שירת היטב בצבא ואף הוערך רשמית בגין הצלחתו, הנאשם עזר לזולת במקומות שונים והקשרים שונים. מתברר מהעדויות כי מדובר במי שיועד להעניק לאחרים, מעצמו, ממרצו ואהבתו. אף בבית האסורים אין הנאשם מושפע מהחברה השלילית.

66. הנאשם התחתן בין כותלי בית הסוהר, ומצפה להקים את משפחתו. שירות המבחן סבור כי הנאשם יצליח בסופו של דבר להשתקם, ומבקש שיוטל עליו עונש אשר ישאיר אופק של תקווה שיקומית. לעניין קבלת האחריות, אין ספק שחרטתו של הנאשם כנה ועמוקה, אף אם לא הצליח להפנים את מלוא אחריותו לאירוע חמור וקשה זה, כהתרשמות שירות המבחן. שיקולי שיקום אלה, אף אם רחוקים הם מאוד מלהוות משקל נגד לחומרת המעשה, ורחוקים מאוד מלהוות בסיס לחריגה ממתחם הענישה, מהווים שיקול חשוב בתוך המתחם, להקל על הנאשם.

67. **שילוב הנסיבות האמור, צריך להביא את עונשו של הנאשם לכיוון הצד התחתון של מתחם הענישה.** מעבר לכך, הסיבה החריגה, מותו של האח באירוע, יכול להביא את העונש אפילו עד הרף התחתון עצמו. **יחד עם זאת, מקובלת עלי טענת המדינה שיש ליתן משקל לשיקול ההרתעה.**

68. כידוע, העמיד המחוקק, בסעיפים 40 ו-40 לחוק העונשין את שיקולי ההרתעה, הרתעת היחיד והרתעת הרבים, כשיקולים עצמאיים המאפשרים להחמיר בענישה. עם זאת, אין מדובר בשיקול המעצב את גבולות המתחם עצמו. שכן המתחם נקבע על פי עקרון ההלימה עם מבחני המשנה שלו. בדרך כלל, אין בשיקולי

ההרתעה כדי לאפשר החמרה עם נאשמים מעבר למתחם.

69. שאלת מקומה של ההרתעה היא שאלה חמקמקה משהו. שכן, שאלת אפקטיביות ההרתעה כלפי עבריינים עתידיים בשל מידת העונש המוטל על ידי בית המשפט, אינה ברורה מאליה. סוגיה מעניינת היא, אם ועד כמה, מוטל על המדינה המבקשת להשתמש בסעיפים אלה, נטל ראייתי. מה גם שככלל, בעבירות אלימות חמורות, הנדונות בבית המשפט המחוזי, הענישה ההולמת, אף ברף התחתון של המתחם, בדרך כלל נתפסת כמרתיעה כל צרכה, ואין צורך להידרש להחמרה נוספת מעבר לה, במיוחד למען ההרתעה.

70. למרות כל האמור, דומני כי **במקרה זה יש מקום ליתן משקל עצמאי ונפרד לשיקול ההרתעה**. שכן השודדים במקרה זה נקטו בצעדים יוצאי דופן, הדורשים תעוזה חריגה. זאת, למרות שאחד מהם, הנאשם, היה ללא עבר פלילי. ישנה חשיבות חינוכית להתייחס לאלמנט ההרתעה במקרה זה. ראשית, כמובן על מנת להרתיע מפני מעשי שוד תוך שימוש בנשק, ככל שיש במידת העונש להרתיע. אך מעבר לכך, מדובר באירוע אשר החמיר והסלים, הרבה מעבר לתכנון המקורי. השודדים צריכים היו להיות מורתעים מהגעת השוטרים, השודדים צריכים היו להיות מורתעים מהגעת המאבטחים, השודדים צריכים היו להירתע מהסלמה קיצונית של האירוע על ידי חטיפת מונית. אולם, במקום להיכנע, או לנסות לברוח בדרכים קונבציונאליות, הנאשמים "העלו את ההימור", פעם אחר פעם, על מנת למנוע מצב בו יאבדו את מה שכבר "השיגו". בסופו של דבר, "הימור" מחריד זה בחיי אדם, עלה בחייו של אחד השודדים. אין ספק שיש בכך כדי להרתיע. עם זאת, חשובה גם אמירה של בית המשפט, שאף מי שבחר לבצע פשע, והסתבך, טוב יעשה אם "יחתוך", בבריחה או כניעה, ולא יחמיר מצבו עוד יותר. יש לנסות להרתיע עבריינים, מביצוע עבירות חמורות בכלל, ובמיוחד להרתיע מהסלמת האירוע מעבר למתוכנן, על מנת להימלט.

71. אשר על כן, יש מקום ליתן ביטוי לשיקול ההרתעה, ואין להטיל על הנאשם את העונש המצוי ברף התחתון של מתחם הענישה, למרות הנסיבות החריגות. אולם, אין הדברים מגיעים עד אמצע המתחם, כהצעת המדינה.

72. ברי שיש להוסיף **מאסר על תנאי משמעותי**, לשם הרתעת הנאשם מחזרה למעשים חמורים כפי שעשה.

73. לעניין **הפיצוי**, יש מקום לקבוע פיצוי של ממש לכל הנפגעים הישירים מהעבירה. אכן, אין לנאשם כעת את האמצעים לשלם פיצוי כזה. אולם, קביעת הפיצוי, אף אם היא חלקית לעומת הנזק, יש לה ערך נורמטיבי חשוב, ויש מקום לצוות על כך, שכן זהו אחד הביטויים להכרת בית המשפט בסבל הנפגעים. בהקשר זה יוער כי בכתב האישום המתוקן צוין כי היו כ- 10 עובדים במסעדה בעת השוד, אך פורטה הפגיעה אך ורק בששה מהם. לפיכך, אין מקום להורות על פיצוי לאחרים, באשר לא ברור אם וכיצד נפגעו. הפגיעה החמורה ביותר היא הפגיעה הרגשית בנוסעי המונית, אשר חוו ירי מכוון בסביבתם. התיירת מעט יותר מן הנהג, בהיותה זרה, דבר המגביר את עוצמת הבהלה מהמתרחש. לגבי האחרים, איש כפי פגיעתו, יש לנסות להעריך את הפיצוי הפלילי הראוי. זאת, כאשר ברור שהפיצוי אינו מבטא את ערך הפגיעה במלואה, על פי דיני הנזיקין.

סיכום של דבר, הנאשם ישא בעונשים הבאים:

א. 10 שנות מאסר בפועל, אשר יחושבו מיום מעצרו של הנאשם בתיק זה, מיום

22.7.12.

ב. שנה **מאסר על תנאי**, למשך 3 שנים מיום שחרורו, שלא יעבור העבירות בהן הורשע (למעט ירי באזור מגורים ללא הסבר סביר) או כל עבירת פשע שיש בה יסוד של אלימות פיזית כלפי גופו של אדם.

ג. 6 חודשי **מאסר על תנאי** למשך שנתיים מיום שחרורו, שלא יעבור עבירה כלפי רכושו של אדם שעונשה שלוש שנות מאסר ומעלה וכן שלא יעבור עבירת עוון שיש בהן יסוד של אלימות פיזית כלפי גופו של אדם או עבירת איומים.

ד. הנאשם **יפצה את נפגעי העבירה** (אשר פרטיהם יועברו למזכירות על ידי

הפרקליטות) **כדלקמן:**

התיירת במונית - 15,000 ₪.

נהג המונית - 12,000 ₪.

הקצין שממנו נלקח האקדח - 5000 ₪.

השוטרת שממנה נלקח האקדח - 5000 ₪.

המלצר אלירן - 5000 ₪.

האחמ"ש - 4000 ₪.

"4 עובדי המסעדה" (סעיף 2.ג לחלק הכללי)- 2500 ₪ כל אחד.

זכות ערעור תוך 45 יום מהיום

ניתן היום, כ"ו אייר תשע"ד, 26 מאי 2014, בנוכחות הנאשם, בא כוחו עוד בר משה והתובעת עו"ד דניאלי.